

Є. О. Кияниця

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент
доцент кафедри журналістики і реклами
e-mail: y.kyyanytsya@knute.edu.ua, ORCID: 0000-0002-9629-9865
Державний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ, Україна, 02156

ЦІЛІСНІСТЬ МЕДІЙНОЇ СИСТЕМИ: ПЕРЕХРЕСТЯ ЕКОНОМІКИ, ЕТИКИ, КУЛЬТУРИ ТА ДОВІРИ

Метою дослідження є обґрунтування концепції цілісності медійної системи як міждисциплінарної рамки, що синтезує економічну стабільність, етичну відповідальність, культурну релевантність і суспільну довіру як визначальні умови стійкого функціонування медіа в умовах цифрової трансформації та інформаційної вразливості.

Методи дослідження базуються на багатокомпонентному аналітичному підході, що поєднує системний аналіз із міждисциплінарним синтезом, що дозволило розглядати медіа як організовану, взаємозалежну структуру, здатну до адаптації та внутрішньої регуляції. Застосування такого підходу забезпечує глибоке розуміння необхідності розбудови цілісності медіа-систем, що є важливим для їх стабільного функціонування в умовах цифрової трансформації та соціальних викликів.

Результати. У результаті дослідження виявлено, що однією з ключових характеристик медіасистеми є її цілісність, яка дозволяє ефективно аналізувати медіасистему на різних рівнях: від окремих медіаінститутів (мезорівень) до цілісної національної медіаекосистеми (макрорівень), охоплюючи при цьому кілька взаємопов'язаних вимірів: економічний, етичний, культурологічний і довірчий. Це дозволило більш глибоко осмислити не тільки функціонування окремих складових медіасистеми, а й взаємодію цих компонентів у межах ширшої інформаційної інфраструктури, де їхня інтеграція забезпечує стійкість та адаптивність.

Новизна дослідження полягає в концептуалізації цілісності медіасистеми як динамічного міждисциплінарного конструкта, що інтегрує економічний, етичний, культурологічний та довірчий виміри у єдину аналітичну модель. У межах цієї концептуальної рамки обґрунтовано доцільність інтеграції принципів прозорості, автономії та плюралізму як засадничих умов формування стійкої та відповідальної медіаінфраструктури.

Практичне значення полягає в аналітичному осмисленні моделей функціонування медіа-систем різних країн, що дозволяє окреслити структурні передумови формування стійкої медійної інфраструктури, що дало можливість усвідомити адаптивний ефект принципів прозорості, автономії та плюралізму до українського контексту, засвідчуючи наявність внутрішнього потенціалу для інституційного зміцнення національної медіасфери.

Ключові слова: медіасистема, інфраструктура, довіра, етика, культура, прозорість, фінансова сталість, плюралізм.

I. Вступ

Сучасний медійний ландшафт зазнає суттєвих зрушень, пов'язаних із динамічним розвитком цифрових технологій, дедалі складнішою соціополітичною ситуацією та глибокою кризою довіри до інституцій, що традиційно виконували роль джерел авторитетної інформації. Відповідно, за умов гібридних загроз і дезінформаційного тиску особливої актуальності набуває потреба в консолідованій медійній інфраструктурі, здатній забезпечити стабільну циркуляцію достовірного контенту, підтримувати етичні стандарти й зберігати публічну легітимність. Така модель вимагає розбудови стійкої та інтегрованої медіасистеми, яка здатна не лише гарантувати безперервну циркуляцію перевіреної інформації в умовах дестабілізації, а й утримувати баланс між економічною ефективністю, культурною відповідністю, інформаційною достовірністю та етичною відповідальністю перед суспільством. Відтак, ключового значення набуває інституційна здатність медіа забезпечувати збалансовану взаємодію між ринковою ефективністю та суспільною відповідальністю, що передбачає подолання фінансової залежності, кадрової нестабільності та певної розпорошеності. Саме тут довіра постає не лише як наслідок дотримання журналістських стандартів, а як системотвірний ресурс, без якого неможливо гарантувати ні стійкість демократичних інститутів, ні інформаційну безпеку. Ідеться не просто про технічну здатність продукувати достовірний контент, а насамперед про стратегічну спроможність медіаінституцій підтримувати етичні норми,

відтворювати культурні смисли та інтегрувати довіру в основу організаційного функціонування, що забезпечує цілісність і стабільність медіасистеми в умовах цифрової трансформації.

У таких умовах концепція цілісності медіасистеми постає як міждисциплінарна рамка, що об'єднує економічну раціональність, моральну відповідальність і культурну релевантність у єдиний логічний контур. Праці В. Бланкенбурга, Б. Ванакера, Г. Бельмаса, А. Луни та Л. Соудера ілюструють цю перспективу, демонструючи, як економіка медіа – у широкому сенсі як система ресурсів, регуляторів і управлінських рішень – може бути не протилежністю етики, а її органічним носієм. У цій логіці фінансова стабільність, репутаційний капітал, стратегічне планування і тривалі відносини з аудиторією не лише узгоджуються з моральними зобов'язаннями, а й посилюють їх, створюючи основу для стійкості медіа в умовах політичної роздробленості та культурної дисгармонії [20; 23, с. 197–198]. Етика в цьому контексті не обмежує ефективність, а виступає її необхідною умовою – засобом захисту від короткострокових маніпуляцій, інституційного виснаження й імпульсивної девальвації довіри. Водночас у критичних перспективах, що представлені в роботах Р. Джексона, Дж. МакМануса, Д. Чемпліна та Дж. Кнодлера, наголошено на небезпеці щодо надмірної ринкової логіки, яка, будучи позбавленою моральних і культурних орієнтирів, здатна підмінити публічну місію медіа приватними інтересами, зруйнувати межі професійної відповідальності й позбавити інституції здатності виконувати функцію демократичних посередників [12, с. 138]. Саме тому поняття цілісності медійної системи має розглядатися не як статична ознака, а як процес постійного балансування між економічною доцільністю, етичною послідовністю, культурною вкоріненістю та стратегічною довірою, без чого неможливо забезпечити ані інформаційну безпеку, ані суспільну стійкість у довгостроковій перспективі.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Метою дослідження є обґрунтування концепції цілісності медійної системи як міждисциплінарної рамки, що синтезує економічну стабільність, етичну відповідальність, культурну релевантність і суспільну довіру як визначальні умови стійкого функціонування медіа в умовах цифрової трансформації та інформаційної вразливості. У межах обґрунтування зазначеної цілісності необхідно виявити взаємозв'язки між чотирма вимірами медійної системи, де: економічний вимір окреслює ресурсну забезпеченість, фінансову стабільність і здатність до інфраструктурного відтворення; етичний – визначається нормативними засадами професійної відповідальності, легітимацийними механізмами та довірою як формою символічного капіталу; культурний – виявляється у формуванні ідентичностей, сенсів і культурних традицій; соціальний – у ролі довіри як чинника репутаційної стійкості та публічної легітимності.

Для цілісного розуміння природи медійної системи використано багатокомпонентний аналітичний підхід, що поєднує системний аналіз із міждисциплінарним синтезом, що дає змогу розглядати медіа як організовану і взаємозалежну структуру, здатну до адаптації та внутрішньої регуляції. Синергетичне поєднання знань з економіки, етики, соціології, культурології та медіалогії дало змогу подолати певне спрощення галузевих підходів і сформувати цілісне, інтердисциплінарне бачення медіа як складної, динамічної та соціально значущої системи. У свою чергу, синтез було застосовано не лише як інструмент теоретичної рефлексії, а й як методологічна основа концептуального моделювання, що дозволило розглянути поставлене питання про медіасистему не просто як про сукупність автономних інституцій, а як про цілісну інфраструктуру, стабільність якої забезпечується завдяки координації функціональних підсистем і внутрішній логіці системної взаємодії. Застосування обраних методів закладає концептуальне підґрунтя для усвідомлення необхідності формування цілісної медійної системи як динамічної структури та відкриває можливість окреслити умови її стабільності, що постають на перетині нормативного, функціонального та соціокультурного вимірів.

III. Результати

Наукове осмислення медіасистем відзначається еволюцією від нормативних класифікацій, що виникли в межах західних теоретичних парадигм, до моделей, які ґрунтуються на емпіричних дослідженнях та враховують контекстуальні особливості. Ініціаторами таких типологій були: Ф. Зіберт, Т. Петерсон і В. Шрамм, які формулювали ідеальні зразки медіасистем, не враховуючи варіативність культурних і інституційних контекстів, що обмежувало можливості їх застосування в реальних умовах. Тільки після розробки інституційного та історико-контекстуального підходів, запропонованих Д. Халлінім і П. Манчіні, стало можливим переосмислення медіасистеми як складної, взаємопов'язаної структури, що є частиною більш широких соціальних, політичних, економічних і культурних процесів [1, с. 38–44; 22].

У сучасному науковому дискурсі окреслюються два взаємодоповнювані підходи до аналізу медіасистем: макроперспектива, яка трактує медіа як структурний елемент соціально-політичної організації суспільства, та мікрорівень, що акцентує на внутрішній логіці функціонування медійних організацій – їхній автономії, управлінських моделях і професійних практиках. Водночас трансформації, зумовлені цифровізацією, глобалізацією інформаційних потоків і гібридизацією комунікаційних форм, актуалізують потребу в оновленому розумінні медіасистеми – не як стабільної інституції, а як гнучкої, динамічної та взаємозалежної комунікаційної конфігурації. У цьому контексті

медіасистему слід розглядати як складну, полікомпонентну і багаторівневу соціальну конструкцію, яка інтегрує організаційні, культурні, правові, економічні, технологічні та ідеологічні елементи з метою забезпечення інституціоналізованої публічної комунікації [20, с. 158].

Однак, незважаючи на зміну форм і масштабів впливу, медіасистеми зберігають кілька ключових характеристик: динамізм, інституалізацію, інтеграцію в соціальний контекст, а також функціональність і цілісність, остання з яких передбачає не лише структурну злагодженість, але й наявність спільних ціннісних основ, які забезпечують довіру, визнання та стійкість медіа як соціального інституту в умовах постійно змінюваного культурно-політичного середовища. Відповідно, цілісність медіасистеми передбачає інтегративний підхід до її аналізу, що ґрунтується на реляційному баченні: увага зосереджується не на ізольованих компонентах, а на динамічних зв'язках між інституціями, практиками та контекстами. Така мультифакторна перспектива, репрезентована у працях Н. Колдрі [13, с. 137–142] та адаптована до українського академічного поля, дозволяє осмислити медіа не просто як канали комунікації, а як соціальну інфраструктуру, що формує публічну сферу і слугує підґрунтям нормативної стабільності та демократичного розвитку.

Принцип цілісності медіасистем постає як засаднича умова їх ефективного функціонування, оскільки охоплює не лише структурну злагодженість, а й глибоку взаємодію економічних механізмів, етичних норм, культурних смислів та інституційної довіри. Усі ці складові формують єдиний комунікаційний простір, у межах якого не просто співіснують, а системно взаємодіють. Саме завдяки цій реляційній динаміці забезпечується не лише стабільність медіасистеми, а і її спроможність продукувати зміст, орієнтований на публічне благо, а не на маніпулятивні або деструктивні практики. Медіаполе, вибудоване на засадах цілісності, функціонує як органічна, адаптивна система, в якій кожен компонент – від фінансування до редакційної політики – відіграє роль у підтриманні медіаекології, що сприяє формуванню критичного мислення, медіаграмотності та стійкої культури споживання інформації.

Продовжуючи аналіз складових цілісної медіасистеми, важливо звернути увагу на економічний вимір, який не меншою мірою впливає на її функціонування. Він постає не просто інфраструктурною умовою чи джерелом фінансування, а глибинним системотвірним фактором, що визначає динаміку розвитку, стійкість до кризових впливів і здатність медіа виконувати суспільно значущу функцію. У добу платформеної економіки, цифрової монетизації й концентрації власності економіка медіа, з одного боку, відкриває нові горизонти інновацій, охоплення аудиторій і технічного зростання, а з іншого – актуалізує виклики, пов'язані з ризиками послаблення редакційної автономії, зниженням стандартів якості та звуженням простору інформаційного плюралізму. У цьому контексті ключовим стає концепт медіаекономіки, що розглядає медіапродукти як специфічні, подвійні або навіть множинні товари: інформаційний контент пропонується споживачам, тоді як сама аудиторія – рекламодавцям, виступаючи в ролі комерційного ресурсу. Відповідно до теорії подвійного продукту Р. Пікарда, медіафірма функціонує одночасно як виробник змісту і як посередник на рекламному ринку, де «цінність» аудиторії набуває економічного виміру [21]. Саме ця подвійність визначає принципову залежність змістової політики медіа від їх економічної моделі, формуючи не лише зовнішню, але й змістову архітектуру системи, що, у підсумку, істотно впливає на здатність медіа виконувати роль відповідального суспільного інституту.

У контексті вищезазначеного доцільно розглянути приклад медіасистеми, в якій економічний вимір реалізується як структурна цілісність, – ідеться про Німеччину, де сформовано збалансовану модель поєднання публічного фінансування, комерційних механізмів і незалежних цифрових ініціатив. Така система демонструє ефективну взаємодію між державним регулюванням, ринковою конкуренцією та інноваційною гнучкістю, забезпечуючи стійкість, функціональне різноманіття і високий рівень суспільної довіри. Ключовою особливістю є фінансування суспільного мовлення через універсальний медіазбір (Rundfunkbeitrag), який становить 18,36 євро на місяць з домогосподарства. Надходження спрямовуються до ARD, ZDF та Deutschlandradio, забезпечуючи стабільну роботу незалежних публічних мовників. Визначення розміру збору здійснює незалежна комісія KEF, а затвердження відбувається на рівні федеральних земель, що гарантує прозорість і уникнення політичного впливу. У 2023 р. доходи від медіазбору сягнули 9,02 мільярда євро, що засвідчує ефективність і сталу довіру до цієї моделі. Паралельно функціонують комерційні медіаструктури (наприклад, RTL, ProSiebenSat.1), які працюють на основі рекламної монетизації та платних сервісів, формуючи конкурентне середовище та динамізуючи медійний простір. Утім, і вони стикаються з викликами цифрової трансформації та зміни споживчих патернів. Додатковий вектор формують незалежні цифрові платформи і медійні стартапи, які реалізують альтернативні бізнес-моделі – підписку, краудфандинг, донати – і зберігають редакційну автономію, одночасно відповідаючи на вимоги нових форматів комунікації. Такий приклад демонструє, що економічна цілісність не є одновимірною схемою, а результатом багаторівневої координації, в основі якої – баланс між стабільністю, інноваційністю та суспільним інтересом [7; 8; 19; 24].

Після аналізу економічних складових медіасистеми, важливо звернути увагу на етичний вимір, який є основою для забезпечення відповідальності медіа перед суспільством. Саме етика формує ту нормативну рамку, що визначає межі свободи слова, окреслює стандарти професійної

поведінки та забезпечує моральну легітимність медіадіяльності. Вона охоплює не лише виробництво й поширення контенту, а й принципи взаємодії медіа з аудиторією, інституціями та культурними контекстами. Етичні кодекси, що ґрунтуються на цінностях правдивості, неупередженості та поваги до людської гідності, виконують роль саморегулювальних механізмів, які сприяють збереженню довіри до медіа в умовах зростання комерційного й політичного тиску. Цифровізація підсилює виклики для медіаетики, актуалізуючи потребу в прозорості алгоритмів, боротьбі з дезінформацією та збереженні редакційної автономії в платформеному середовищі. Водночас ключову роль відіграють інституційні гарантії етичної цілісності – незалежні наглядові ради, медіаомбудсмени, редакційні хартії – які забезпечують реальні механізми контролю, запобігають конфлікту інтересів і підсилюють відповідальність за порушення норм. Особливого значення набуває інклюзивність: забезпечення чутливого, недискримінаційного висвітлення питань меншин, гендерної рівності, прав людини, що є сутнісними показниками етичної зрілості системи.

Прикладом етично зрілої та інституційно збалансованої медіасистеми є Фінляндія, де досягнуто стійку гармонію між свободою медіа, суспільною відповідальністю та професійною доброчесністю. Незалежне суспільне мовлення, представлене мовником Yleisradio (YLE), фінансується переважно через ліцензійний збір, що дозволяє уникати прямого політичного впливу, водночас забезпечуючи редакційну автономію й дотримання високих етичних стандартів. У країні діє чіткий журналістський кодекс, що визначає професійні норми достовірності, точності та недопущення маніпуляцій, а саморегулятивні механізми, зокрема діяльність Finnish Press Council, сприяють оперативному розв'язанню конфліктів між медіа та аудиторією, підтримуючи прозорість і довіру. Важливу роль відіграє системна робота з підвищення рівня медіаграмотності: на державному рівні реалізуються освітні програми з розвитку критичного мислення та етичного споживання інформації. Медіапростір країни зберігає баланс між державним і приватним секторами, в якому приватні гравці – такі як Helsingin Sanomat чи MTV3 – функціонують на засадах вільного ринку, дотримуючись водночас загально визнаних етичних вимог. У протидії дезінформації ключовим є міжсекторальне партнерство медіа, державних інституцій і громадянського суспільства, що забезпечує впровадження національних стратегій верифікації даних та утвердження культури відповідального інформування [14; 16; 22]. У цьому контексті особливого значення набуває етичний аспект медіадіяльності, який не існує ізольовано, а тісно пов'язаний з економічними, соціальними та культурними чинниками. Саме ці чинники разом формують основу єдиної та ефективної медіасистеми, здатної не лише дотримуватися професійних стандартів, а й зберігати довіру аудиторії в часи змін і викликів.

Цілісність медіасистеми, як уже зазначалося, не може існувати поза ширшим культурним контекстом, адже саме через культуру медіа не лише транслюються цінності, а й формуються спільні сенси, соціальні норми та символічні горизонти, адже здатні не лише передавати інформацію, а й формувати смисловий простір, структуруючи культурні коди, підтримуючи колективну ідентичність, репрезентуючи розмаїття та забезпечуючи умови для міжкультурного діалогу. Саме тут маємо згадати зауваження С. Голла, що процес створення й сприйняття медіаконтенту відбувається за принципом кодування та декодування, коли культурні значення інтегруються в повідомлення і зчитуються крізь призму досвіду аудиторії, тож медіа постають не як нейтральні канали, а як носії знакових систем, занурених у соціокультурний контекст [15, с. 128–133]. Така інтерпретаційна динаміка корелює з концепцією символічної влади, дослідженню якої присвячені праці П. Бурдьє, що визначав здатність медіа легітимізувати наративи, формувати домінуючі смисли та нормалізувати цінності, впливаючи на уявлення суспільства про соціальну реальність [9, с. 39]. У цьому світлі цілісність медіасистеми виявляється в її спроможності підтримувати єдність символічного простору, відтворювати культурно релевантні наративи, сприяти колективній ідентифікації та утверджувати спадкоємність соціальних смислів. Саме так, за Б. Андерсоном, через повторювані культурні образи, зокрема такі як: «нація», «пам'ять», «герої», – формуються символічні конструкти, в межах яких люди, навіть не знаючи одне одного особисто, відчують спільність і належність до ширшого соціального цілого завдяки спільним наративам, культурним кодам і повторюваним медіапрактикам [5, с. 57–62]. Коли символічна узгодженість медіапростору порушується внаслідок дезінформаційного тиску, фрагментації наративів або надмірної комерціалізації, медіа поступово втрачають здатність виконувати функцію культурної орієнтації, що веде до ерозії довіри. У такому стані вони вже не постають як прозоре вікно до реальності, а функціонують як культурно опосередковане дзеркало, крізь яке суспільство шукає смисли, ідентичність та координати спільного існування. Щоб глибше осмислити прозорість і смислову цілісність цього дзеркала, звернімося до прикладу Канади як до медіасистеми, що втілює культурологічний вимір цілісності в інституційній та символічній площинах.

Відомо, що офіційна двомовність країни, закріплена на рівні законодавства та медіасфери, забезпечується через суспільного мовника CBC/Radio-Canada, який транслює контент обома офіційними мовами, надаючи рівний доступ і репрезентацію для англосовних та франкомовних громад. Це не лише формальна вимога, а важливий елемент культурної цілісності, що підкріплює багатомовну ідентичність національного медіапростору. Інклюзивність є важливою складовою

Канадської медіасистеми: за допомогою Aboriginal Peoples Television Network (APTN) корінні народи мають можливість транслювати контент на своїх мовах, зберігаючи і виражаючи культурні традиції, що демонструє повагу до їх символічної автономії. Щодо правового поля, Канадський закон про мовлення (Broadcasting Act) вимагає сприяння культурному, мовному та регіональному різноманіттю, що робить культурну функцію медіа інституційно закріпленою метою. Зокрема, Канадська комісія з радіомовлення та телекомунікацій (CRTC) контролює виконання цих вимог, забезпечуючи, щоб медіапростір відображав усі значущі національні ідентичності. Крім того, зобов'язання мовників забезпечувати частку канадського контенту (CanCon) – від музики до серіалів і документальних програм – допомагає підтримувати локальні індустрії, зберігати культурний суверенітет в умовах впливу сусідніх країн, зокрема США [4; 10; 11].

Незважаючи на те, що основними складниками цілісності медіасистеми є економіка, етика і культура, що були розглянуті вище, також важливим виміром цієї цілісності є довіра аудиторії, особливо в умовах постправди, коли медіаскептицизм, дезінформація та «втома від новин» можуть підривати стабільність медіапростору. Тому здатність медіа зберігати довіру та функціонувати як надійний орієнтир, який допомагає формувати спільні смисли та підтримує колективну ідентичність, є критично важливою.

Довіра до медіа є складним і багатовимірним феноменом, що формується на перетині інституційних практик, міжособистісної взаємодії та системних механізмів забезпечення достовірності, і саме в цій взаємодії вона набуває ознак інтегративності, зокрема:

- на інституційному рівні довіра залежить від здатності медіа функціонувати як відповідальні суспільні інститути, прозорі у своїй редакційній політиці, відкриті щодо джерел інформації та послідовні у розмежуванні фактів і суб'єктивних суджень;
- на міжособистісному рівні будуються взаємини між журналістами та аудиторією, де ключову роль відіграє сприйняття журналістів як професіоналів, здатних діяти етично, відповідально й доброзичливо, що посилює ідентифікацію аудиторії з медіа та знижує рівень скепсису;
- на системному рівні важливою умовою довіри є не лише ефективність інституцій фактчекінгу, а й залучення громадян до процесу перевірки інформації, як це було реалізовано в ініціативі Verificado 2018 у Мексиці, де понад 90 медіаорганізацій та НУО об'єднали зусилля для боротьби з дезінформацією під час виборчої кампанії, активно використовуючи цифрові канали для інтерактивної співучасті аудиторії [6].

Такий комплексний підхід демонструє, що довіра не є лише наслідком етичної поведінки чи інформаційної точності, а здебільшого виступає як системотворчий чинник, який поєднує культурні, соціальні та комунікаційні аспекти, забезпечуючи цілісність медіапростору та легітимність медійної діяльності в умовах інформаційної невизначеності доби постправди.

Після окреслення базових вимірів цілісності медіасистем, вважаємо за потрібне звернутись і до українського контексту, в якому ці принципи набувають особливої актуальності через вплив гібридної війни, структурну нестабільність та посттрансформаційні виклики. Тож в Україні, попри нормативну націленість на економічну сталість, етичні стандарти й інституційну ефективність, медіасистеми потребують глибшої інтеграції таких засад, як:

- прозорість у сфері власності, джерел фінансування та редакційної політики, що є передумовою довіри, блокується офшорними механізмами та прихованими політичними зв'язками, які деформують публічну комунікацію;
- редакційна автономія, як гарантія незалежного інформування, системно ускладнюється зовнішнім тиском, що включає як політичний вплив, так і комерційну залежність, особливо в умовах концентрації медіаресурсів;
- підзвітність, яка передбачає інституційну відповідальність медіа за якість та достовірність контенту й номінально реалізується через саморегуляторні органи, зокрема Комісію з журналістської етики, однак їх ефективність залишається обмеженою через нестачу повноважень та легітимності;
- плюралізм, що має забезпечити репрезентацію різних голосів, зокрема регіональних і незалежних, але, на цьому етапі, перебуває під загрозою через зростання концентрації медіаринку та нерівномірний доступ до каналів поширення інформації.

Маємо наголосити, що відсутність систематизації зумовлює вразливість медіасфери в цілому до зовнішніх маніпуляцій і внутрішньої ерозії, що унеможливорює формування довіри як інтегративного ресурсу демократичного суспільства.

Аналіз українського медіапростору дає змогу окреслити низку медіаорганізацій, що демонструють системну орієнтацію на принципи прозорості, автономії, підзвітності та плюралізму. Найбільш репрезентативним, на наш погляд, прикладом є Суспільне мовлення (Suspihne/НСТУ), створене відповідно до європейських стандартів [14] на підставі Закону України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення», яке функціонує у формі публічного акціонерного товариства з єдиним акціонером – державою [2]. Така організаційна модель дозволяє забезпечити інституційну незалежність від політичного й комерційного впливу. Редакційна автономія цього медіа гарантується законодавчо (ст. 4, ч. 2; ст. 6) і реалізується через діяльність Наглядової ради, що формується на

конкурсній основі з представників парламентських фракцій і громадянського суспільства, забезпечуючи стратегічну підзвітність мовника перед громадськістю. Прозоре бюджетне фінансування на рівні не менше 0,2% від загального фонду державного бюджету, незважаючи на періодичні спроби його скорочення, супроводжується публічною звітністю у відкритому доступі. Децентралізована структура з регіональними філіями сприяє репрезентації локального контенту, культурного розмаїття та інклюзії, а розвиток цифрових платформ і адаптованого контенту мінімізує залежність від комерційно керованих платформ [3]. Дотримання стандартів фактчекінгу, етичне саморегулювання та співпраця з інституціями медіаетики формують культуру внутрішньої відповідальності, що є важливою умовою функціонування сталого медійного середовища. У цьому контексті цілісність медіасистеми постає як складна багатовимірна структура, яка формується на перетині економічної стійкості, етичної орієнтації, культурної репрезентативності та довіри. І хоча ці виміри в українському медіапросторі інтегруються нерівномірно, окремі медіа – зокрема Суспільне мовлення, «Українська правда», «Новинарня», «Детектор медіа» – демонструють приклади мезорівневої реалізації принципів цілісності, виконуючи тим самим певну систему та окреслюючи можливу нормативну рамку для трансформації медіасфери на макрорівні.

IV. Висновки

Проаналізувавши виміри цілісності медійної системи крізь призму міжнародного досвіду, можемо виснувати, що вона формується не як механічна сума структурних компонентів, а як результат узгодженої взаємодії економічної, етичної, культурної та довірчої складових. У сучасному комунікаційному середовищі ця взаємодія не може бути ізольованою: вона потребує ґрунтовного підходу, здатного охопити як регуляторні механізми, так і символічні коди та соціальні практики. В умовах сьогоденної турбулентності організаційна правомірність медіа, їхня фінансова стійкість і моральна відповідальність можуть стати певною запорукою відтворення тих сенсів, що підтримуватимуть соціальну уяву та забезпечуватимуть символічну згуртованість спільноти. Досвід збалансованих моделей у демократичних державах засвідчує ефективність тих медіасистем, де інфраструктура підтримується через комбінацію державного фінансування, незалежного саморегулювання та інклюзивної комунікації, а журналістика діє в межах норм, що відповідають громадському інтересу.

Отже, підсумовуючи, маємо наголосити на тому, що в українському контексті цілісність медіасистеми можлива лише за умови міжвимірної синергії: інституційної прозорості, етичної послідовності, культурної рефлексії та довірчого зворотного зв'язку. Попри певну структурну нерівномірність, поява окремих ініціатив, орієнтованих на відкритість, самостійність і публічну підзвітність, свідчить про реальний потенціал нормативного зсуву. Від так, реалізація адаптивних моделей може не лише стабілізувати медійний ландшафт, а й закласти фундамент для формування такої медіасистеми, яка стане зразком стійкості, інноваційності та легітимності в глобальному інформаційному полі.

Список використаної літератури

1. Галлін Д. С., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / пер. з англ. О. Насика. Київ : Наука, 2008. 320 с.
2. Про Суспільне телебачення і радіомовлення України : Закон України від 17.04.2014 р. № 1227-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18> (дата звернення: 12.04.2025).
3. Про нас, звіти, стратегія. *Суспільне мовлення*. URL: <https://suspilne.media/> (дата звернення: 12.04.2025).
4. Sharing the stories only we can tell. *Aboriginal Peoples Television Network (APTN)*. URL: <https://www.aptn.ca> (date of request: 08.04.2025).
5. Anderson B. Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism. London : Verso, 1983. 256 p.
6. Bandeira L., Barojan D., Braga R., Peñarredonda J. L., Pérez Argüello M. F. Disinformation in democracies: Strengthening digital resilience in Latin America. 2019. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/disinformation-democracies-strengthening-digital-resilience-latin-america> (date of request: 08.04.2025).
7. Trotzdem reicht's ihnen nicht: Gebühren-Rekord für ARD und ZDF. *Bild*. URL: <https://www.bild.de/politik/inland/trotzdem-reicht-s-ihnen-nicht-gebuehren-rekord-fuer-ard-und-zdf> (date of request: 08.04.2025).
8. Bouliane N. What is the German TV tax (Rundfunkbeitrag)? 2024. URL: https://allaboutberlin.com/guides/gez-rundfunkbeitrag?utm_source (date of request: 08.04.2025).
9. Bourdieu P. Language and Symbolic Power / ed. by J. B. Thompson ; transl. by G. Raymond, M. Adamson. Cambridge : Polity Press, 1991. 288 p.
10. Canada. Broadcasting Act. 1991. URL: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/B-9.01> (date of request: 08.04.2025).
11. Canadian Radio-television and Telecommunications Commission (CRTC). URL: <https://crtc.gc.ca> (date of request: 08.04.2025).

12. Champlin D. P., Knoedler J. T. The media, the news, and democracy: Revisiting the dewey-lippman debate. *Journal of Economic Issues*. 2006. Vol. 40 (1). P. 135–152. URL: <https://www.jstor.org/stable/4228228> (date of request: 08.04.2025).
13. Couldry N. *Media, society, world: Social theory and digital media practice*. Cambridge : Polity Press, 2012. 246 p.
14. Recommendation CM/Rec(2012)1 of the Committee of Ministers to member States on public service media. *Council of Europe*. URL: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/public-service-media> <https://crtc.gc.ca> (date of request: 08.04.2025).
15. Culture, media, language: Working papers in cultural studies, 1972–79 / ed. by S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, P. Willis. London : Routledge. 2003. 312 p.
16. Understanding penalties for breaches of media laws in Finland. *Generis Online* 2024. URL: <https://generisonline.com/understanding-penalties-for-breaches-of-media-laws-in-finland/> (date of request: 08.04.2025).
17. Horbyk R., Dutsyk D., Shalaiskyi S. Effectiveness of Russian disinformation counteraction in Ukraine in a full-scale war : Analytical report. Kyiv : Ukrainian Media and Communication Institute NGO, 2023. 66 p. URL: https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/UMCI_Effectiveness-of-Russian-Disinformation-Counteraction_EN.pdf (date of request: 08.04.2025).
18. Social media and journalistic ethics – rulings by European media councils. *JSN*. 2023. URL: <https://jsn.fi/en/social-media-and-journalistic-ethics-rulings-by-european-media-councils/> (date of request: 08.04.2025).
19. Licence fee for public broadcasting. *Handbook Germany*. 24 May 2025. URL: <https://handbookgermany.de/en/licence-fee-for-public-broadcasting> (date of request: 08.04.2025).
20. Luna A. An economic philosophy for mass media ethics. *Journal of Mass Media Ethics*. 1995. Vol. 10 (3). P. 154–166.
21. Picard R. G. Media economics, content and diversity: Primary results from a Finnish study. 2003. URL: <http://www.robertpicard.net/PDFFiles/MCDProjectResults.pdf> (date of request: 08.04.2025).
22. Siebert F. S., Peterson T. & Schramm W. *Four theories of the press: The authoritarian, libertarian, social responsibility, and Soviet communist concepts of what the press should be and do*. Urbana: University of Illinois Press, 1956. URL: <https://www.worldradiohistory.com/BOOKSHELF-ARH/Commentary/Four-Theories-of-the-Press-Siebert-et-al-1956.pdf> (date of request: 08.04.2025).
23. Souder L. Who owns the news makes the news. *Journal of Mass Media Ethics*. 2009. Vol. 24 (2–3). P. 197–198.
24. Warum die Einnahmen aus dem Rundfunkbeitrag so hoch wie nie zuvor sind. *Welt*. 2023. URL: <https://www.welt.de/kultur/medien/article252193782/Rundfunk-Warum-die-Einnahmen-aus-dem-Rundfunkbeitrag-so-hoch-wie-nie-zuvor-sind.html> (date of request: 08.04.2025).
25. YLE. Finnish news editors: Government funding cuts threaten press freedom. 2024. URL: <https://yle.fi/a/74-20105482> (date of request: 08.04.2025).

References

1. Hallin, D. S., & Mancini, P. (2008). *Suchasni mediasystemy: try modeli vidnosyn ZMI ta polityky* [Comparing media systems: Three models of media and politics relations]. (O. Nasyk, Trans.). Kyiv: Nauka [in Ukrainian].
2. Law of Ukraine About Public Television and Radio Broadcasting of Ukraine from April 17 2014, № 1227-VII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18> [in Ukrainian].
3. Suspilne movlennia. (2025). *Pro nas, zvyty, stratehiia* [About us, reports, strategy]. Retrieved from <https://suspilne.media/> [in Ukrainian].
4. Aboriginal Peoples Television Network (APTN). (2025). *Sharing the stories only we can tell*. Retrieved from <https://www.aptn.ca> [in English].
5. Anderson, B. (1983). *Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism*. London: Verso [in English].
6. Bandeira, L., Barojan, D., Braga, R., Peñarredonda, J. L., & Pérez Argüello, M. F. (2019). Disinformation in democracies: Strengthening digital resilience in Latin America. Retrieved from <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/disinformation-democracies-strengthening-digital-resilience-latin-america> [in English].
7. Bild. (2025). Trotzdem reicht's ihnen nicht: Gebühren-Rekord für ARD und ZDF. Retrieved from <https://www.bild.de/politik/inland/trotzdem-reicht-s-ihnen-nicht-gebuehren-rekord-fuer-ard-und-zdf> [in English].
8. Bouliane, N. (2024). What is the German TV tax (Rundfunkbeitrag)? Retrieved from https://allaboutberlin.com/guides/gez-rundfunkbeitrag?utm_source [in English].
9. Bourdieu, P. (1991). *Language and symbolic power* (J. B. Thompson, Ed.; G. Raymond & M. Adamson, Trans.). Cambridge: Polity Press [in English].
10. Canada. (1991). Broadcasting Act. Retrieved from <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/B-9.01> [in English].

11. Canadian Radio-television and Telecommunications Commission (CRTC). (2025). Retrieved from <https://crtc.gc.ca> [in English].
12. Champlin, D. P., & Knoedler, J. T. (2006). The media, the news, and democracy: Revisiting the Dewey-Lippmann debate. *Journal of Economic Issues*, 40 (1), 135–152. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/4228228> [in English].
13. Couldry, N. (2012). *Media, society, world: Social theory and digital media practice*. Cambridge: Polity Press [in English].
14. Council of Europe. (2012). Recommendation CM/Rec(2012)1 of the Committee of Ministers to member States on public service media. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/public-service-media> [in English].
15. Hall, S., Hobson, D., Lowe, A., & Willis, P. (Eds.). (2003). *Culture, media, language: Working papers in cultural studies, 1972–79*. London: Routledge [in English].
16. Generis Online. (2024). Understanding penalties for breaches of media laws in Finland. Retrieved from <https://generisonline.com/understanding-penalties-for-breaches-of-media-laws-in-finland/> [in English].
17. Horbyk, R., Dutsyk, D., & Shalaisyki, S. (2023). Effectiveness of Russian disinformation counteraction in Ukraine in a full-scale war: Analytical report. Kyiv: Ukrainian Media and Communication Institute NGO. Retrieved from https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/UMCI_-Effectiveness-of-Russian-Disinformation-Counteraction_EN.pdf [in English].
18. JSN. (2023). Social media and journalistic ethics – Rulings by European media councils. Retrieved from <https://jsn.fi/en/social-media-and-journalistic-ethics-rulings-by-european-media-councils/> [in English].
19. Handbook Germany. (2025, May 24). Licence fee for public broadcasting. Retrieved from <https://handbookgermany.de/en/licence-fee-for-public-broadcasting> [in English].
20. Luna, A. (1995). An economic philosophy for mass media ethics. *Journal of Mass Media Ethics*, 10 (3), 154–166. doi: 10.1207/s15327728jmme1003_3 [in English].
21. Picard, R. G. (2003). Media economics, content and diversity: Primary results from a Finnish study. Retrieved from <http://www.robertpicard.net/PDFFiles/MCDProjectResults.pdf> [in English].
22. Siebert, F. S., Peterson, T., & Schramm, W. (1956). *Four theories of the press: The authoritarian, libertarian, social responsibility, and Soviet communist concepts of what the press should be and do*. Urbana: University of Illinois Press. Retrieved from <https://www.worldradiohistory.com/BOOKSHELF-ARH/Commentary/Four-Theories-of-the-Press-Siebert-et-al-1956.pdf> [in English].
23. Souder, L. (2009). Who owns the news makes the news. *Journal of Mass Media Ethics*, 24(2–3), 197–198. doi: 10.1080/08900520902905521 [in English].
24. Welt. (2023). Warum die Einnahmen aus dem Rundfunkbeitrag so hoch wie nie zuvor sind. Retrieved from <https://www.welt.de/kultur/medien/article252193782/Rundfunk-Warum-die-Einnahmen-aus-dem-Rundfunkbeitrag-so-hoch-wie-nie-zuvor-sind.html> [in English].
25. YLE. (2024). Finnish news editors: Government funding cuts threaten press freedom. Retrieved from <https://yle.fi/a/74-20105482> [in English].

Стаття надійшла до редакції 02.05.2025.

Received 02.05.2025.

Kyianytsia I. Integrity of the Media System: the Crossroads of Economics, Ethics, Culture and Trust

The purpose of the study is to substantiate the concept of media system integrity as an interdisciplinary framework that synthesizes economic stability, ethical responsibility, cultural relevance, and public trust as key conditions for the sustainable functioning of the media in the context of digital transformation and informational vulnerability.

The research methodology is based on a multicomponent analytical approach that combines systems analysis with interdisciplinary synthesis, enabling the media to be viewed as an organized, interdependent structure capable of adaptation and internal regulation. This approach offers a profound understanding of the necessity to develop the integrity of media systems, which is essential for their stable functioning amid digital transformation and social challenges.

Results. The study found that one of the key characteristics of a media system is its integrity, which enables effective analysis across multiple levels – from individual media institutions (meso-level) to the national media ecosystem as a whole (macro-level). This integrity encompasses several interrelated dimensions: economic, ethical, cultural, and trust-related. Such an approach provides deeper insight into both the functioning of individual components and their interaction within the broader information infrastructure, where their integration ensures sustainability and adaptability.

***The novelty of the study** lies in the conceptualisation of media system integrity as a dynamic interdisciplinary construct that integrates economic, ethical, cultural, and trust dimensions into a unified analytical model. Within this framework, the study substantiates the relevance of incorporating the principles of transparency, autonomy, and pluralism as fundamental conditions for the development of a sustainable and responsible media infrastructure.*

***The practical significance** lies in the analytical examination of media system functioning models in different countries, which enables the identification of structural prerequisites for the formation of a sustainable media infrastructure. This comparative perspective has made it possible to recognise the adaptive relevance of the principles of transparency, autonomy, and pluralism within the Ukrainian context, revealing the internal potential for institutional strengthening of the national media landscape.*

Key words: media system, infrastructure, trust, ethics, culture, transparency, financial sustainability, pluralism.